

Building a Real Relationship: The Connection Between Chet Ha'egel and the Mishkan

It's All Relative: A Textual Look at Relationships in Tanach

גמרא מסכת תענית כ"ו:

וְכֵן הוּא אוֹמֵר צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמַלְךְ שְׁלֹמֹה שְׁעֵטְרָה לֹא אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שְׁמִחַת לְבוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ זֶה מִתֵּן תּוֹרָה וּבְיוֹם שְׁמִחַת לְבוֹ זֶה בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁיִּבְנֶה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ:

And similarly, it says in another verse: “Go forth, daughters of Zion, and gaze upon King Solomon, upon the crown with which his mother crowned him on the day of his wedding, and on the day of the gladness of his heart” (Song of Songs 3:11). This verse is explained as an allusion to special days: “On the day of his wedding”; this is the giving of the Torah through the second set of tablets on Yom Kippur. The name King Solomon in this context, which also means king of peace, is interpreted as a reference to God. “And on the day of the gladness of his heart”; this is the building of the Temple, may it be rebuilt speedily in our days.

שמות ל"ב: א-ו

וַיֵּרָא הָעָם כִּי-בִשֵׁשׁ מִשֵּׁה לְרִדָּת מֹנֶ-הָהָר וַיִּקְהֵל הָעָם עַל-אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּמָה עֲשֵׂה-לָנוּ אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל כִּי-זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הָעֵלְנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מַה-הָיָה לוֹ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶהְרֹן פָּרְקוּ נְזָמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשֵׁיכֶם בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהָבִיאוּ אֵלָי: וַיִּתְּפְרְקוּ כָל-הָעָם אֶת-נְזָמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל-אֶהֱרֹן: וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּצַר אֹתוֹ בַּחֹרֶט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסֹּכֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֵלְיוֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֵּרָא אֶהֱרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו וַיִּקְרָא אֶהֱרֹן וַיֹּאמֶר חַג לַיהוָה מָחָר: וַיִּשְׁכְּימוּ מִמַּחֲרָת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגִּשׁוּ שְׁלָמִים וַיִּשֶׁב הָעָם לֶאֱכֹל וְשָׂתוּ וַיִּקְמוּ לְצַחֵק:

When the people saw that Moses was so long in coming down from the mountain, the people gathered against Aaron and said to him, “Come, make us a god who shall go before us, for that man Moses, who brought us from the land of Egypt—we do not know what has happened to him.” Aaron said to them, “Take off the gold rings that are on the ears of your wives, your sons, and your daughters, and bring them to me.” And all the people took off the gold rings that were in their ears and brought them to Aaron. This he took from them and cast in a mold, and made it into a molten calf. And they exclaimed, “This is your god, O Israel, who brought you out of the land of Egypt!” When Aaron saw this, he built an altar before it; and Aaron announced: “Tomorrow shall be a festival of the LORD!” Early next day,

the people offered up burnt offerings and brought sacrifices of well-being; they sat down to eat and drink, and then rose to dance.

שמות ל"ב:ט"ו-כ"ח

וַיִּפֹּן מֹשֶׁה מִן־הָהָר וּשְׁנֵי לַחֹת הַעֲדֻת בְּיָדוֹ לַחֹת כְּתָבִים מִשְׁנֵי עֲבָרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתָבִים: וְהִלַּחַת מִעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּה וְהַמְּכַתֵּב מִכְּתָב אֱלֹהִים הוּא חֲרוֹת עַל־הַלַּחֹת: וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת־קוֹל הָעָם בֹּרְעָה וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בְּמַחֲנֶה: וַיֹּאמֶר אֵין קוֹל עֲנֹת גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עֲנֹת חַלוּשָׁה קוֹל עֲנֹת אֲנֹכִי שָׁמַע: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֵּרָא אֶת־הָעֵגֶל וּמַחֲלַת וַיַּחֲרֹף אֶף מִשָּׁה וַיִּשְׁלַךְ מִידוֹ [מִיָּדָיו] אֶת־הַלַּחֹת וַיִּשְׁבֵּר אֶתֶּם תַּחַת הָהָר: וַיִּקַּח אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בְּאֵשׁ וַיִּטְחֵן עַד אֲשֶׁר־דָּק וַיִּזֶר עַל־פְּנֵי הַמַּיִם וַיִּשְׁק אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן מִה־עֲשֵׂה לָךְ הָעָם הַזֶּה כִּי־הִבֵּאתָ עָלָיו חֲטָאָה גְדֹלָה: וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל־יַחֲרֹף אֶף אֲדַנִּי אֶתְּהָ יִדְעַת אֶת־הָעָם כִּי בֹרַע הוּא: וַיֹּאמְרוּ לִי עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכּוּ לִפְנֵינוּ כִּי־זֶה א מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לֹא יָדַעְנוּ מִה־הִיָּה לוֹ: וְאָמַר לָהֶם לְמִי זֶה־בִּהְיָתָם פָּקְדוֹ וַיִּתְּנוּ־לִי וְאֲשַׁלְכֶהוּ בְּאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה: וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם כִּי פָרַע הוּא כִּי־פָרַעַה אַהֲרֹן לְשִׁמְצָה בְּקִמְיָהֶם: וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיהוָה אֵלָיו וַיֹּאסְפוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי לֵוִי: וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁיִמּוּ אִישׁ־חַרְבּוֹ עַל־יָרְכּוֹ עֲבָרוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר בְּמַחֲנֶה וְהָרְגוּ אִישׁ־אֶת־אָחָיו וְאִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־קָרְבּוֹ: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־לֵוִי כְדַבַּר מֹשֶׁה וַיִּפֹּל מִן־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כֶּשֶׁלֶשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ:

Thereupon Moses turned and went down from the mountain bearing the two tablets of the Pact, tablets inscribed on both their surfaces: they were inscribed on the one side and on the other. The tablets were God's work, and the writing was God's writing, incised upon the tablets. When Joshua heard the sound of the people in its boisterousness, he said to Moses, "There is a cry of war in the camp." But he answered, "It is not the sound of the tune of triumph, Or the sound of the tune of defeat; It is the sound of song that I hear!" As soon as Moses came near the camp and saw the calf and the dancing, he became enraged; and he hurled the tablets from his hands and shattered them at the foot of the mountain. He took the calf that they had made and burned it; he ground it to powder and strewed it upon the water and so made the Israelites drink it. Moses said to Aaron, "What did this people do to you that you have brought such great sin upon them?" Aaron said, "Let not my lord be enraged. You know that this people is bent on evil. They said to me, 'Make us a god to lead us; for that man Moses, who brought us from the land of Egypt—we do not know what has happened to him.' So I said to them, 'Whoever has gold, take it off!' They gave it to me and I hurled it into the fire and out came this calf!" Moses saw that the people were out of control—since Aaron had let them get out of control—so that they were a menace to any who might oppose them. Moses stood up in the gate of the camp and said, "Whoever is for the LORD, come here!" And all the Levites rallied to him. He said to them, "Thus says the LORD, the God of Israel: Each of you put sword on thigh, go back and forth from gate to gate throughout the camp, and slay brother, neighbor, and kin." The Levites did as Moses had bidden; and some three thousand of the people fell that day.

שמות ל"ח:כ"א

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הַעֲדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל־פִּי מֹשֶׁה עֲבַדְתָּ הַלְלוּם בְּיַד אֵיתָמָר בִּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן:

These are the records of the Tabernacle, the Tabernacle of the Pact, which were drawn up at Moses' bidding—the work of the Levites under the direction of Ithamar son of Aaron the priest.

רש"י שם

משכן העדת. עדות לישראל שיתר להם הקב"ה על מעשה העגל, שהרי השךה שכינתו ביניהם:

The Tabernacle was a testimony to Israel that God had shown Himself indulgent to them in respect to the incident of the golden calf, for through the Temple He made His Shechinah dwell amongst them (Midrash Tanchuma, Pekudei 6).

רמב"ן שמות ל"ה:א

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל יכלול "כל עדת בני ישראל" האנשים והנשים, כי כלם התנדבו במלאכת המשכן. והנה משה אחר שצוה לאהרן והנשיאים וכל בני ישראל האנשים כל אשר דבר ה' אתו בהר סיני אחרי שבור הלוחות (שמות ל"ד:ב), ונתן על פניו המסוה (שם פסוק לג), חזר וצוה והקהילו אליו כל העדה אנשים ונשים. ויתכן שהיה זה ביום מחרת רדתו. ואמר לכולם ענין המשכן אשר נצטוה בו מתחלה קודם שבור הלוחות, כי כיון שנתרצה להם הקב"ה ונתן לו הלוחות שניות וקרת עמו ברית חדשה שילך השם בקרבם, הנה חזרו לקדמותם ולאהבת כלולותם, ובידוע שתהיה שכינתו בתוכם כענין שצוהו תחלה, כמו שאמר (שמות כ"ה:ח') ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ולכן צוה אותם משה עתה בכל מה שנצטוה מתחלה:

And Moshe gathered...: ... And behold, Moses - after he commanded all that God said to him at Mount Sinai after the breaking of the tablets to Aaron and the princes and all of the Children of Israel, and he placed a veil on his face - proceeded to command and gather them together to him, all of the congregation, the men, the women and the infants. And it is likely that this was on the day after he came down. And he told all of them the matter of the tabernacle that he was commanded at first before he broke the tablets. Once the Holy One, blessed be He, had been appeased to them and gave them the second tablets and made a new covenant with them that God would go among them, they surely went back to their previous state and their nuptial love, and it was [hence] known that the Divine Presence would be among them, like the matter that He commanded at first - as He had stated (Exodus 25:8), "And make Me a sanctuary, so I will dwell among you." And so Moses commanded them now, according to everything he was commanded at first.

רש"י שמות ל"א:י"ח

ויתן אל משה וגו'. אין מקדם ומאחר בתורה - מעשה העגל קדם לצווי מלאכת המשכן ימים רבים היה - שהרי ב"ז בתמוז נשתברו הלוחות, וביום הכפורים נתרצה הקב"ה לישראל, ולמחרת התחילו בנדבת המשכן והוקם באחד בניסן (תנחומא):

AND HE GAVE UNTO MOSES etc. — There is no “earlier” or “later” (no chronological order) in the events related in the Torah: in fact the incident of the golden calf (related in ch. 31) happened a considerable time before the command regarding the work of the Tabernacle was given (ch. 25 and the following chapters). For on the seventeenth of Tammuz were the Tablets broken (when the people

were worshipping the calf) and on the Day of Atonement God became reconciled with Israel (after Moses had prayed 80 days for forgiveness; so that it is very unlikely that the command for the building of the Tabernacle should have been given before that day) and on the next day, the eleventh of Tishri (cf. Rashi on Exodus 33:11, at end of comment on *ושב אל המחנה*), they began to bring their contributions for the Tabernacle which was set up on the first of Nisan. (From the seventeenth of Tammuz until the eleventh of Tishri are almost three months — ימים רבים) (Midrash Tanchuma, Ki Tisa 31).

חזקוני שמות ל"ד:ל"ב

את כל אשר דבר ה' אתו בהר סיני כל המצות שנאמרו במ' יום ראשונים ובמ' יום אחרונים וכל המצוות שנצטוו ישראל נאמרו מניסן שבו יצאו ישראל ממצרים עד עשרים באייר בשנה השנית, אבל התורה מגלה נתנה שלפי שהיה משה שומע המצות מפי הקב"ה היה כותב כל אחת ואחת במגלתה לעצמה, וכשבא ליפטר מן העולם סידר ספר תורה וקבע בו הפרשיות עד היום הזה לפי הסמוכין הראויין להם כמו שדרשו רבותינו.

“all the commandments that G-d had spoken to him about while he had been on Mount Sinai on his first and third stay on the Mountain, as well as all the commandments that He had communicated to him from Nissan when they had left Egypt until the twentieth of Iyar in the second year when they broke camp around the Mountain. However, according to the Talmud in tractate Gittin folio 60, the written Torah, i.e. in scroll form, he wrote down personally, one parchment at a time. When Moses made ready to leave this earth, he arranged these parchments in the order in which we read them nowadays according to the order he considered appropriate.

רמב"ם מו"נ ג:לב

וכמו זאת ההנהגה בעצמה מן המנהיג ההוא יתברך באו דברים רבים בתורתנו, והוא שאי אפשר לצאת מן ההפך אל ההפך פתאום, ולזה אי אפשר לפי טבע האדם שיניח כל מה שהרגיל בו פתאום. וכאשר שלח השם משה רבנו עליו השלום לתתנו (שמות יט, ו) "ממלכת כהנים וגוי קדוש" בידיעתו יתברך, כמ"ש ובאר (דברים ד, לה) "אתה הראת לדעת וגו'", (דברים ד, לט) "וידעת היום והשבות" וגו', ולהנותן לעבודתו כמו שאמר (דברים יא, יג) "ולעבדו בכל לבבכם", ואמר (שמות כג, כה) "ועבדתם את ה' אלהיכם", ואמר (דברים יג, ה) "ואותו תעבדו". והיה המנהג המפורסם בעולם כולו שהיו אז רגילין בו והעבודה הכוללת אשר גדלו עליה, להקריב מיני בעלי חיים בהיכלות ההם אשר היו מעמידים בהם הצלמים, ולהשתחות להם ולקטר לפניהם. והעובדים הפרושים היו אז האנשים הנתונים לעבודת ההיכלות ההם העשויים לשמש ולירח ולכוכבים כמו שבארנו - לא גזרה חכמתו ותחבולתו המבוארת בכל בריאותו שיצונו להניח מיני העבודות ההם כולם ולבטלם, כי אז היה מה שלא יעלה בלב לקבלו, כפי טבע האדם שהוא נוטה תמיד למורגל, והיה דומה אז כאלו יבוא נביא בזמננו זה שיקרא לעבודת השם ויאמר: "השם צוה אתכם שלא תתפללו אליו ולא תצומו ולא תבקשו תשועתו בעת צרה, אבל תהיה עבודתכם מחשבה מבלתי מעשה". ומפני זה השאיר השם מיני העבודות ההם והעתיקם מהיותם לנבראים ולעניינים דמיוניים שאין אמתות להם לשמו יתברך, וצונו לעשותן לו יתברך.

It is, namely, impossible to go suddenly from one extreme to the other: it is therefore according to the nature of man impossible for him suddenly to discontinue everything to which he has been accustomed. Now God sent Moses to make [the Israelites] a kingdom of priests and a holy

nation (Exod. 19:6) by means of the knowledge of God. Comp. "Unto thee it was showed that thou mightest know that the Lord is God (Deut. 4:35); "Know therefore this day, and consider it in thine heart, that the Lord is God" (ibid. 5:39). The Israelites were commanded to devote themselves to His service; comp. "and to serve him with all your heart" (ibid. 11:13); "and you shall serve the Lord your God" (Exod. 23:25); "and ye shall serve him" (Deut. 13:5). But the custom which was in those days general among all men, and the **general mode of worship in which the Israelites were brought up, consisted in sacrificing animals in those temples which contained certain images, to bow down to those images, and to burn incense before them**; religious and ascetic persons were in those days the persons that were devoted to the service in the temples erected to the stars, as has been explained by us. It was in accordance with the wisdom and plan of God, as displayed in the whole Creation, that He did not command us to give up and to discontinue all these manners of service; for to obey such a commandment it would have been contrary to the nature of man, who generally cleaves to that to which he is used; it would in those days have made the same impression as a prophet would make at present if he called us to the service of God and told us in His name, that we should not pray to Him, not fast, not seek His help in time of trouble; that we should serve Him in thought, and not by any action. For this reason God allowed these kinds of service to continue; He transferred to His service that which had formerly served as a worship of created beings, and of things imaginary and unreal, and commanded us to serve Him in the same manner;

שמות ל"ח: ח

וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת הַצְּבָאוֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ פָתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ו)

He made the laver of copper and its stand of copper, from the mirrors of the women who performed tasks at the entrance of the Tent of Meeting.

רש"י שם

במראת הצבאות. בנות ישראל היו בידן מראות שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן מפני שעשוים ליצר הרע, אמר לו הקב"ה קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים; כשהיו בעליהם יגיעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשקה, ומאכילות אותם ונוטלות המראות, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה, ומשדלתו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהן לידי תאוה ונזקקות להם ומתעברות ויולדות שם, שנאמר תחת התפוח עוררתוך (שיר השירים ח'), וזה שנאמר במראת הצבאות. ונעשה הכיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשתו – להשקות ממים שבתוכו למי שקנא לה בעלה ונסתרה; ותדע לך שהן מראות ממש, שהרי נאמר ונחשת התנופה שבעים כפר וגו', ויעש בה וגומר, וכיור וכו' לא הזכירו שם, למדת שלא היה נחשת של כיור מנחשת התנופה, כך דרש רבי תנחומא, וכן תרגם אנקלוס במחזית נשיא והוא תרגום של מראות, מירוריי"ש בלעז. וכן מצינו והגליונים (ישעיה ג') – מתרגמינן מחזיתא:

OF THE MIRRORS OF THE WOMEN CROWDING — The Israelitish women possessed mirrors of copper into which they used to look when they adorned themselves. Even these did they not hesitate to bring as a contribution towards the Tabernacle. Now Moses was about to reject them since they were made to pander to their vanity, but the Holy One, blessed be He, said to him, "Accept them; these are dearer

to Me than all the other contributions, because through them the women reared those huge hosts in Egypt!” For when their husbands were tired through the crushing labour they used to bring them food and drink and induced them to eat. Then they would take the mirrors, and each gazed at herself in her mirror together with her husband, saying endearingly to him, “See, I am handsomer than you!” Thus they awakened their husbands’ affection and subsequently became the mothers of many children, at it is said, (Song 8:5) “I awakened thy love under the apple-tree”, (referring to the fields where the men worked). This is what it refers to when it states, מראות הצבאות “the mirrors of the women who reared the hosts (צבאות)” (Midrash Tanchuma, Pekudei 9). And it was for this reason that the laver was made of them (the mirrors) — because it served the purpose of promoting peace between man and wife viz., by giving of its waters to be drunk by a woman whose husband had shown himself jealous of her and who nevertheless had associated with another (cf. Numbers ch. V) thus affording her an opportunity to prove her innocence (cf. Sotah 15b). You may know that the מראות mentioned in the text were really mirrors (and that the word does not mean visions, or appearance, etc.), for it is said, (v. 29) “And the copper of the wave-offering was seventy talents etc. ... and therewith he made [the sockets etc.]” — the laver, however, and its base are not mentioned there amongst the articles made from that copper; hence you may learn that the copper of which the laver was made was not a part of the copper of the wave-offering, which is the only copper mentioned as having been contributed by the people. Thus did R. Tanchuma 2:11:9 explain the term מראות הצבאות. And so does Onkelos also render it: במחזית נשיא, and this first word is the Targum translation of מראות, in the sense of mirrors in old French, for we find that for the word (Isaiah 3:23) “And the גליונים”, which are mirrors, we have in the Targum the same word מחזיתא.

Rabbi Abraham Joshua Heschel

“It has become a truism that religion is largely an affair of symbols. Translated into simpler terms this view regards religion as a fiction, useful to society or to man’s personal well-being. Religion is, then, no longer a relationship of man to God but a relationship of man to the symbol of his highest ideals: there is no God, but we must go on worshiping his symbol.”